

COALITIEAKKOORD 2019 – 2022

GEMEENTE WINTERSWIJK

Winterswijk wint!

duurzaam en daadkrachtig d'ran

Voorwoord

Voor u ligt het coalitieakkoord voor de periode 2019-2022. Basis van dit akkoord is het voorgaande coalitieakkoord 'Winterswijk maken we samen' met majeure aanpassingen om echt stappen te maken en de ambities die we met elkaar hebben voor Winterswijk te verwezenlijken. We doen dit graag samen met u, met alle inwoners van onze mooie gemeente. De ambities zijn helder, de kaders duidelijk. We zetten de luiken open. Er is veel te doen en daarom zeggen wij: Winterswijk Wint!

Winterswijk, 18 februari 2019

De fracties van Winterswijks Belang, VVD, GroenLinks en PvdA

Inhoudsopgave

	Pag.
Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	4
Toekomstvisie	5
Programma 1: Bestuur, Dienstverlening en Organisatie	7
Programma 2: Veiligheid, Vergunningverlening en Handhaving	9
Programma 3: Regionale en Grensoverschrijdende samenwerking	10
Programma 4: Maatschappelijke participatie, Gezondheid, Zorg en Sport	11
Programma 5: Jeugd en Onderwijs	13
Programma 6: Economie Centrum inclusief RO	14
Programma 7: Cultuur inclusief RO	15
Programma 8: Infrastructuur inclusief RO en RO Sport en Zorg	16
Programma 9: Werk en Inkomen	17
Programma 10: Economie, Bedrijvigheid en Vrijtijdseconomie inclusief RO	18
Programma 11: Wonen en Economie Buitengebied, Natuur en Landschap inclusief RO	20
programma 12: Duurzaamheid, Klimaat, Milieu en Mobiliteit	22
Programma 13: Financiën	25
Bijlage 1: Portefeuilleverdeling 2019-2022	26

INLEIDING

Vanaf 28 februari 2019 treedt er een coalitie aan in de gemeenteraad van Winterswijk die bestaat uit Winterswijk's Belang, VVD, GroenLinks en PvdA.

Ons doel is en blijft om verbinding te zoeken met alle partijen in de gemeenteraad en samen Winterswijk te besturen, samen met onze inwoners, samen met de organisatie en samen met onze collega's in de raad. In dit coalitieprogramma kunt u lezen hoe we dit gaan uitvoeren.

Vanaf 2006 hebben we een integrale visie op Winterswijk ontwikkeld. Daarmee is het fundament gelegd voor een duurzame, inclusieve samenleving. Op deze solide basis bouwen we nu voort.

Bovenop de gekozen verdeling in 13 programma's worden de thema's burgerparticipatie, duurzaamheid en armoedebestrijding verweven in alle portefeuilles van het nieuwe college. Dat betekent dat er bij ieder uitgebracht beleidsstuk, plan of nota gecheckt wordt of en hoe deze drie belangrijke thema's een rol kunnen spelen.

Burgerparticipatie

Burgerparticipatie moet en kan (nog) beter in Winterswijk. De gemeente kan dit niet alleen realiseren. Een goed samenspel met inwoners en samenwerkingspartners is belangrijker dan ooit. We willen de initiatieven buiten het gemeentekantoor nog beter benutten en de invloed van burgers op de ontwikkeling van Winterswijk vergroten.

Duurzaamheid

Winterswijk wil in 2030 energieneutraal zijn. Dit is een enorme opgave. Daarom is het belangrijk bij alle beleidsnota's en projecten te toetsen of er een bijdrage geleverd zou kunnen worden aan onze doelstelling voor duurzaamheid.

Armoedebestrijding

Een brede en langjarige aanpak van armoede is een belangrijk punt voor het nieuwe college. Niet alleen voor de komende drie jaar, maar voor een langere periode. We willen een verschuiving van symptoombestrijding naar een structurele oplossing. Dat betekent dat alle investeringen gericht moeten zijn op structurele aanpak van de voorliggende problemen.

TOEKOMSTVISIE: WINTERSWIJK, DAAR WIL IK ZIJN!

We maken een wandeling door Winterswijk. Het inwoneraantal is, tegenstelling tot veel berichten uit het verleden, opgelopen tot meer dan 31.000 inwoners. De bouw van woningen voor onder andere jongeren heeft, samen met de goede lobby om te werken in de Achterhoek vanwege de grote werkgelegenheid op gebied van duurzame technologische bedrijven en de uitstekende glasvezelverbindingen, een boost gegeven aan ons inwoneraantal. De voorzieningen in Winterswijk zijn voor ons allemaal, niemand uitgezonderd: onderwijs, (jeugd)cultuur, (ziekenhuis)zorg, sociale infrastructuur, horeca, sport en recreatie. De inclusie-agenda werkt!

U voelt de reuring. We zijn aangekomen op het marktplein. Het plein is gevuld met winkelend publiek dat zich opperbest vermaakt in ons eigentijdse, gezellige winkelcentrum. Vele landelijke winkelformules hebben hun weg naar Winterswijk gevonden en vormen samen met de sfeervolle lokale winkels, de uitstekende en diverse horeca, een warenmarkt die vaak als beste van Nederland is bekroond en de prettige groene uitstraling van onze winkelpromenades een regionaal koopcentrum met allure. Onze Duitse vaste gasten, maar ook de vele toeristen en bezoekers uit de regio zorgen in Winterswijk nog altijd voor een florerende middenstand. Ons winkelareaal blijft onverminderd groot en bedient 175.000 mensen. Het gratis parkeren blijft een belangrijk middel om te blijven binden.

We pakken de fiets en rijden door ons buitengebied. Meer dan een miljoen overnachtingen telt Winterswijk inmiddels. Recreatie is één van de economische pijlers waar Winterswijk op rust. Ons nationale landschap is een eersteklas toeristische trekker. Om tijdens alle seizoenen onze gasten goed te kunnen ontvangen, zijn er mooie slechtweervoorzieningen. Het bezoekerscentrum bij de Steengroeve trekt vele dagjesmensen en vakantiegangers. Hetzelfde geldt voor onze musea en het theater en bioscoopzalen. We hebben een compleet en verrassend assortiment van voorzieningen voor een optimale beleving van Winterswijk. Onze mooie campings, groot en klein, zijn allemaal voorzien van het 100% Winterswijk keurmerk. Hier zit u goed!

Economie en ecologie gaan in onze gemeente hand in hand. Onze inwoners en gasten genieten van ons prachtige landschap, en er zijn veel ondernemers die hun inkomen hieruit halen. Wij zijn bijzonder zuinig op dit erfgoed en realiseren ons steeds dat ons buitengebied niet alleen natuurschoon is, maar ook een bron van inkomen. Zowel voor de agrarische als de toeristische sector. We hebben veel oog voor de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van ons mooie buitengebied en zijn hier zuinig op. Wat goed dat er zoveel werk wordt gemaakt van biodiversiteit.

Winterswijk is uitstekend bereikbaar, via weg en spoor en ook via de digitale snelweg. De spoor- en busverbindingen, ook met Duitsland en het westen van Nederland, zijn verbeterd. De fiets-, wandel- en hippische routes zijn allemaal up to date. Daarnaast is de bereikbaarheid van het centrum, vooral vanuit Duitsland, prima en overzichtelijk. De centrumvisie wordt iedere twee jaar geactualiseerd, ook qua optimale routestructuur en dat houdt alles actueel.

We kijken om ons heen en zien Winterswijkers in al hun levensfasen vitaal, gezond en gelukkig. Door de inzet op preventie en het doorbreken van generatiearmoede is Winterswijk in 2040 armoedevrij. Niemand staat langs de zijlijn. De investeringen in mensen in de vorm van levenslang onderwijs en ondersteuning voor diegenen die hulp nodig hebben, hebben zich uitbetaald! Ook hier heeft de inclusie-agenda haar dienst bewezen. Naoberschap is nog steeds iets dat als uniek en waardevol wordt ervaren.

Winterswijk heeft aantrekkelijke buurten, wijken en buurtschappen met een duurzame woningvoorraad die aansluit op de vraag en passend in de openbare ruimte. Er is verrassend veel groen, ook in de bebouwde kom. Er blijft nog steeds ruimte voor nieuwbouw. In het buitengebied zien we diverse vormen van bewoning. Mooie boerderijen zijn door splitsing veranderd in perfecte, duurzame woningen. Voor oud en jong. In de kernen van

de buurtschappen voorzien voldoende woningen in de woonbehoeften van de inwoners. Door de extra starters- en doorstroomwoningen in de kernen zijn de buurtschaps scholen het levendig middelpunt van de buurtschappen gebleven. We zijn energieneutraal. Veel inwoners hebben gebruik gemaakt van het revolverende fonds van 25 miljoen euro dat de gemeente heeft weggezet, waar op een simpele, doeltreffende manier geld kan worden geleend om de woning te verduurzamen. Het fonds heeft voor vele inwoners de stap naar duurzaam wonen een stuk gemakkelijker gemaakt blijkt wel.

Werk en werkgelegenheid, en de mogelijkheid voor een leven lang onderwijs, hebben gezorgd voor welvaart en tevreden inwoners. Winterswijk staat, ook de regio, als aantrekkelijk voor werkgevers. Er zijn voldoende vestigingslocaties en duurzame en kwalitatief hoogwaardige bedrijventerreinen.

Om onze opgaven goed aan te pakken, is samenwerking en burgerparticipatie een begrip geworden. Opgavegericht werken is een wezenlijk onderdeel van de manier waarop Winterswijk wordt bestuurd. Samenwerking met het bedrijfsleven, het maatschappelijk middenveld, de buurgemeenten in de regio Achterhoek en ook onze Duitse burens is nog steeds de basis voor het succes van veel uit te voeren projecten.

Programma 1:

BESTUUR, DIENSTVERLENING en ORGANISATIE

Wij willen schouder aan schouder staan naast alle Winterswijkers die zich inzetten voor een leefbaar Winterswijk waar het fijn leven is, nu en in de toekomst. Actieve Winterswijkers verdienen een gemeente die ruimte schept voor het waarmaken van hun plannen. Daarbij moeten we ons altijd afvragen of initiatieven toegevoegde waarde leveren aan de toekomstvisie van Winterswijk in plaats van 'mag het' vanuit het beleid. We sturen met lef en een open blik op het 'waarom en hoe' in plaats van het 'wat'.

De gemeente kan dit niet alleen realiseren. Een goed samenspel met inwoners en samenwerkingspartners is belangrijker dan ooit. De kans voor de komende periode is de kracht van initiatieven buiten het gemeentekantoor nog beter te benutten en de invloed van burgers op de ontwikkeling van Winterswijk te vergroten. Dat betekent dat de gemeente meedenkt en meedoet met inwoners en organisaties die verantwoordelijkheid nemen voor hun omgeving. We doen dat vanuit alle portefeuilles, want het speelt in al onze programma's.

We werken continue aan het vergroten van vertrouwen van de Winterswijkers. Om fraude te voorkomen en criminaliteit te bestrijden is het van belang dat de gemeentelijke organisatie op orde is en blijft. Hierbij is dienstverlening en heldere communicatie van groot belang. In onze dienstverlening zetten we de Winterswijker centraal, en blijven we zoeken naar maatwerk. Waar mogelijk gaan we uit van digitale dienstverlening, maar verliezen daarbij de menselijke maat niet uit het oog. We hebben hierbij oog voor mensen die laaggeletterd of minder digitaal vaardig zijn.

Gemeentelijke communicatie moet leesbaar en begrijpelijk zijn, en contact met de gemeente wordt correct en binnen de geldende termijnen afgehandeld. Digitalisering kan oplossingen bieden om burgers over de voortgang van (aan)vragen te informeren. Bij alle dienstverlening vinden wij privacy een groot goed, wij hebben daarom oog voor privacy van onze inwoners en hanteren de regels conform de AVG.

Winterswijk heeft veel te bieden op het gebied van wonen, werken, winkelen en toerisme. Dit is nog niet overal bekend. We hebben een actieve rol bij 100% Winterswijk om samen met hen Winterswijk als merk binnen en buiten Nederland verder uit te dragen en te ontwikkelen. Iedereen moet weten hoe goed het hier is.

De gemeente bekleedt een unieke positie in onze samenleving, dit vraagt van de gemeente dat zij op een verantwoorde en transparante manier te werk gaat. Het is dus belangrijk dat ambtenaren, bestuurders en volksvertegenwoordigers integer zijn. Integriteit kan het vertrouwen in de overheid maken of breken. Dit maakt integriteit van zowel ambtenaren als politieke ambtsdragers tot één van de kernwaarden voor een goed functioneren van de gemeente Winterswijk.

We willen de lobby richting provincie, Den Haag, Brussel en Duitsland versterken. De aandacht zou daarbij kunnen liggen bij relatiebeheer en netwerkactiviteiten. We zijn nu al op de goede weg om vanuit Winterswijk actief op te trekken met bondgenoten in de regio, om zo effectiever een gezamenlijke agenda te verwezenlijken.

Het college bestuurt als collegiaal bestuur en collegeleden geven elkaar de ruimte om samen met partners en inwoners de beste aanpak te ontwikkelen. We hebben gekozen voor samenhangende programma's, zodat opgaven daadkrachtig kunnen worden opgepakt. Anderzijds hebben we gezorgd voor balans in de verdeling van portefeuilles om zo de gezamenlijke verantwoordelijkheid te waarborgen. Waar we samen met anderen

tot vernieuwing komen, zal niet altijd alles meteen slagen. We zijn erop gericht daarvan te leren: we koesteren wat werkt en stoppen met wat geen effect heeft.

Voor een goed en effectief functionerende gemeente is het van belang dat de ambtelijke organisatie op orde is. De gemeente heeft er de afgelopen jaren veel nieuwe taken bij gekregen die voorheen door het Rijk werden uitgevoerd. Tegelijkertijd vraagt de snel veranderende maatschappij om een proactieve en dienstbare overheid. Een overheid die meedenkt en goed luistert naar wat de inwoners beweegt en die participatie voorop heeft staan. Dit betekent van buiten naar binnen werken en zichtbaar zijn in de Winterswijkse samenleving. De gemeentelijke organisatie heeft de afgelopen jaren al goede stappen gezet in deze richting, maar dit proces willen we een extra impuls geven. Dit kan door beleid en uitvoering beter te integreren en meer opgavegericht te werken.

De veranderende maatschappij vraagt ook om een overheid die goed fysiek en digitaal bereikbaar is. Daarnaast werken we toe naar één aanspreekpunt voor ondernemingen, verenigingen, etc, zodat mensen weten waar ze met vragen naartoe moeten.

Initiatieven van inwoners willen we zoveel mogelijk faciliteren. Hierbij past een overheid die naast haar inwoners staat. Al doende blijven we werken aan “de Winterswijkse aanpak”: laagdrempelig, concreet, hands-on en met heldere kaders. Bij alles wat we doen, denken we na over wat we als gemeente willen uitstralen. Onderdeel van deze aanpak is de doorontwikkeling van de betrokkenenparagraaf. Om teleurstellingen te voorkomen is het belangrijk om transparant te zijn over de haalbaarheid van initiatieven. Het voorgestelde veranderproces willen we faciliteren met ontwikkel- en scholingsmogelijkheden voor de medewerkers en bijpassende ICT-voorzieningen. We willen nadenken over de vraag ‘Wat voor gemeente willen we zijn?’. De uitstraling en inrichting van het gemeentekantoor sluit aan op de manier waarop wij onze inwoners tegemoet willen treden.

We gaan uitvoering geven aan de belangrijkste conclusies van het ICT-onderzoek “inspelen op de digitale revolutie” van de Rekenkamer. Van belang is om de basis op orde te krijgen. Tevens worden pilots (Cavalino project) gestart om ervaring op te doen met nieuwe technologie en toepassingen die de dienstverlening verder verbeteren. Daarbij wordt –ook als het gaat om de kosten- goed afgewogen wat past bij de maat van Winterswijk.

AMBITIES:

- We werken met raad, organisatie, college en Winterswijkers aan een betrokkene paragraaf 2.0.
- We checken alle gemeentelijke communicatie op helderheid, begrijpelijkheid en goede afstemming op de doelgroep.
- We zijn voor een integer bestuur en bestrijden cliëntelisme.
- We optimaliseren de digitale dienstverlening, de website van de Gemeente wordt aangepast. We zoeken een Bol.com manier om deze dienstverlening uit te voeren.
- We intensiveren en optimaliseren de inzet op lobby.
- We nodigen één keer per jaar alle nieuwe Winterswijkers uit om ze welkom te heten.
- We gaan nog meer van buiten naar binnen werken, bij nieuw beleid wordt eerst opgehaald hoe de inwoners, maatschappelijke partners en de gemeenteraad hierover denken (opgavegericht werken waar dit kan).
- We willen één aanspreekpunt voor verschillende maatschappelijke partners.
- We willen aan de hand van het rekenkamerrapport ICT een slag maken met betrekking tot onze digitale dienstverlening.
- We willen een goed plan voor een eigentijdse organisatie en een bijpassende inrichting van het gemeentekantoor.

Programma 2:

VEILIGHEID, VERGUNNINGVERLENING en HANDHAVING

Winterswijk is de afgelopen vier jaar veiliger geworden. Maar het kan altijd veiliger. Daarom blijven wij samenwerken met bewoners, ondernemers, politie, justitie en andere organisaties om woninginbraken, overvallen en criminaliteit aan te pakken. In het buitengebied werken we samen met ondernemers aan het halen van het Keurmerk Veilig Ondernemen en hebben we aandacht voor zaken die mogelijk gevoelig kunnen zijn voor criminaliteit.

Ondermijning is een thema dat niet alleen landelijk op de agenda staat. Ook in Winterswijk speelt dit. Wij staan achter een integrale aanpak, waarbij politie, justitie, de belastingdienst en de gemeente samenwerken om de criminele netwerken aan te pakken. Het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) is voor Winterswijk een belangrijke partner hierin. We kijken hierbij nadrukkelijk ook naar grensoverschrijdende criminaliteit en zoeken waar mogelijk de samenwerking met de Duitse overheid.

In het buitengebied ontstaan veel nieuwe functies. Deze kloppen vaak niet met het vigerende bestemmingsplan. We onderzoeken de mogelijkheid om te komen tot een inkeerregeling voor legalisatie.

Winterswijk heeft een brandweerpost om trots op te zijn, wij koesteren onze brandweervrijwilligers. Over de brandweezorg in Winterswijk komt de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG) met een dekkingsplan voor de aanrijtijden van de brandweer.

Vergunningverlening gebeurt klantgericht. We onderzoeken de mogelijkheid om de voortgang van een aanvraag ook voor de Winterswijkers digitaal te kunnen monitoren. Met het Bibob beleid proberen we te voorkomen dat we als overheid meewerken aan ongewenste transacties. Het heeft onze voorkeur dit regionaal op te pakken.

Handhaving kan nooit een doel op zich zijn, maar Winterswijkers kunnen erop rekenen dat regels gehandhaafd worden. In de eerste plaats wordt getracht zoveel mogelijk overtredingen te voorkomen door preventieve handhaving en 'slimmer handhaven' door communicatie over geldende regelgeving. Het gebruik van gemeentelijke bermen bij landbouwgronden voor landbouwactiviteiten wordt onderzocht en zo nodig gehandhaafd.

AMBITIES:

- We komen samen met de buurgemeenten tot een integrale aanpak van ondermijning.
- We bekijken de mogelijkheid om kentekenregistratie en/of cameratoezicht in te voeren indien de noodzaak zich aandient.
- We doen samen met de VNOG onderzoek naar verbetering van de brandweezorg in Winterswijk.
- We willen een adequate toepassing van het Bibob beleid.
- We zien dat een behoorlijk aantal bedrijfswoningen worden gebruikt als normale woning. In samenwerking met betrokkenen en partners gaan we hierop handhaven.
- We maken een plan om de problematiek rondom recreatiewoningen te verbeteren.
- Naar aanleiding van de ondermijningsbeelden die het RIEC zal opleveren zullen wij een integrale aanpak realiseren.

- We intensiveren de controle op de BRP (Basis Registratie Personen). Wij willen daarom een intensivering van de controle op basis van risicoprofielen om het BRP op orde te houden. Na een jaar volgt evaluatie.
- Wij gaan deelnemen aan een landelijke pilot over regulering van wietteelt.

Programma 3:

REGIONALE en GRENSOVERSCHRIJDENDE SAMENWERKING en LOBBY

Voor het bereiken van onze ambities is samenwerking met de omliggende gemeenten zowel aan de Nederlandse als aan de Duitse zijde van de grens, in de Euregio en de provincie een noodzakelijke voorwaarde. Met de doorontwikkeling "*De Achterhoek werkt door*" heeft de samenwerking in de regio Achterhoek een flinke impuls gekregen. We zetten de samenwerking met ondernemers en maatschappelijke organisaties voort. Doetinchem neemt het voortouw in deze samenwerking, Winterswijk is daarbij een betrouwbare partner.

Voor het verwerven van een serieuze positie op (inter)nationale agenda's en het verwerven van externe middelen is samenwerking tussen de Achterhoekse gemeenten van essentieel belang. Om die reden zullen wij een actieve rol oppakken in regio Achterhoek en een bijdrage leveren aan de nieuwe Euregio 2030 strategie. We intensiveren de contacten met onze burens aan beide zijden van de grens.

Met de Grenzhoppers hebben wij een duurzaam en gedragen netwerk dat grensoverschrijdend werkt. "Grens" moet hierbij integraal in de organisatie landen en mag niet afhankelijk zijn van het Duitsland Team dat projecten organiseert of initieert.

AMBITIES:

- We vervullen als Winterswijk een proactieve rol in de regio Achterhoek en de Euregio.
- We gaan met de gemeenten in Oost-Achterhoek in gesprek met als doel de voorzieningen die we samen gebruiken voor de Oost-Achterhoek te behouden.
- We gebruiken Grenzhoppers om concrete grensoverschrijdende samenwerking uit te bouwen.
- We faciliteren onze ondernemers en maatschappelijke partners om grensoverschrijdend samen te werken en gebruik te maken van de Europese subsidies.
- We realiseren het Dienstencentrum in Gaxel samen met Stadt Vreden. We volgen daarbij de kansen die de uitbreiding van het industrieterrein Gaxel aan de Duitse zijde (38 hectare) biedt.
- We volgen het onderzoek van de provincie waarin geconstateerd wordt dat er voldoende bestuurskracht is in de Achterhoek om in goede samenwerking zelfstandig te blijven.

Programma 4:

MAATSCHAPPELIJKE PARTICIPATIE, GEZONDHEID, ZORG en SPORT

In Winterswijk kan iedereen, van jong tot oud, meedoen. Daarvoor stellen wij een lokale inclusie-agenda op. Inwoners worden ondersteund om een gezond en zelfstandig leven te leiden. We vinden het belangrijk dat onze inwoners gezond en energiek zijn en zelf de regie kunnen voeren op gezondheid en geluk. Het gaat daarbij om 'positieve gezondheid'. We investeren meer in preventie en richten ons daarbij op de belangrijke factoren die van invloed zijn op gezondheid en welzijn: leefstijl, sociaal economische omgeving, fysieke leefomgeving, toegang tot activiteiten en voorzieningen.

Winterswijkers winnen vaak! Op eigen kracht realiseren veel inwoners, van jong tot oud mooie plannen. De gemeente staat positief tegenover de vele initiatieven die onze inwoners ontplooiën. Of het nu gaat om buurt AED's of het maken van een corsowagen met de buurt of vereniging. Ook staat de gemeente positief tegenover de samenwerking van ouderenorganisaties voor een centrum voor alle ouderen in Winterswijk

We willen zorgen dat er meer verbinding komt tussen zorg, welzijn, cultuur en sport. Voor een gezonde sociaal economische omgeving levert het voorkomen en bestrijden van (generatie)armoede en schulden grote persoonlijke en maatschappelijke winst op. Belangrijk is dat voorzieningen toegankelijk en laagdrempelig zijn. Denk daarbij aan financiën, vervoer en fysieke inrichting van de openbare ruimte. Deze onderwerpen behandelen we zoveel mogelijk in samenhang. Meedoen is belangrijk. Voor ouderen geldt dat, om gezond langer zelfstandig thuis te kunnen wonen, een goede fysieke én sociale infrastructuur belangrijk is. Voor statushouders is er een goede opvang en zij worden op weg geholpen in hun nieuwe gemeente. Vrijwilligers en mantelzorgers in onze gemeente nemen een zeer belangrijke plaats in. Voor onze inwoners is het van belang dat er een passend aanbod van zorg is. Een goede samenwerking tussen gemeente en zorgaanbieders is nodig om ook in de toekomst kwalitatief hoogwaardige zorg te kunnen blijven bieden.

We moeten armoede structureel bestrijden en generatiearmoede doorbreken. Ons streven is dat Winterswijk in 2040 armoedevrij is. Dit is een grote opgave waar we samen met de Winterswijkse samenleving aan werken.

Sport en bewegen heeft een belangrijke rol als het gaat om de participatie van mensen. Naast dat sport gezond is verbindt sport en beschikt over bijzondere waarden om veel te betekenen in de samenleving en bij te dragen aan het levensgeluk van mensen. Steeds meer wordt de kracht van sport gezien in breder verband. We zoeken verbinding en samenwerking binnen sport, in de regio en met andere terreinen.

AMBITIES:

- We willen een armoedevrij Winterswijk in 2040.
- We zetten in op het bevorderen van een gezonde leefstijl in samenhang met de aanpak van armoede, van laaggeletterdheid en inzet van drugs- en alcoholpreventie (lokale uitwerking preventie akkoord)
- We maken een start met het opstellen een lokale inclusie-agenda.
- De gemeente staat open voor nieuwe, passende zorg initiatieven indien de behoefte kan worden aangetoond.
- We ondersteunen het vrijwilligerspunt.
- We gaan de verbinding tussen de medische- en welzijnspartijen verbeteren en de samenwerking tussen gemeente (via de Post), huisartsen, zorgpartijen en zorgverzekeraars intensiveren.
- We maken zo mogelijk gebruik van professionele ervaringsdeskundigheid bij beleidsontwikkeling en uitvoering.

- Wij willen het SKB als volwaardig ziekenhuis in Winterswijk voor de Oost-Achterhoek.
- We blijven verenigingen ondersteunen.
- Houtstook kan de gezondheid/leefbaarheid van onze inwoners schaden. We gaan beleid maken dat moet leiden tot meer inzicht en bewustwording.
- We monitoren de ontwikkelingen omtrent houtrookoverlast dmv meldpunt en luchtmetingen.
- We realiseren een ijs- en skeelerbaan aan 't Huitinkveld.

Programma 5:

JEUGD en ONDERWIJS

Alle kinderen in Winterswijk moeten veilig, gezond en kansrijk kunnen opgroeien. Dat is niet voor ieder kind vanzelfsprekend. We bieden opvoedingsondersteuning aan waar dit nodig is. We realiseren dat ouders en opvoeders die de hulp nodig hebben drempelloos hun weg kunnen vinden in de zorg. Wij zetten in op het veilig opgroeien van kinderen en jongeren. Preventie is hierin belangrijk. Het Preventie Platform Jeugd en het OndersteuningsTeam Oost-Achterhoek zijn hiervoor voor ons essentiële samenwerkingsverbanden.

Jongeren zitten of op school of zijn aan het werk met een startkwalificatie. Daarnaast is het nodig dat het aantal kinderen en jongeren die thuis zitten zonder een aanbod van passende hulp of onderwijs, zo laag mogelijk blijft. Gelijke kansen voor ieder kind is het uitgangspunt. Samen met aanbieders en de gemeenten in de regio gaan wij door met de ontwikkeling van vernieuwingen in de jeugdhulp. We willen de relatie tussen ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen versterken rondom actuele thema's. Dit bevordert de kennisontwikkeling en zorgt voor directe vakinhoudelijke netwerkcontacten tussen bedrijven en kennisinstellingen. Hierbij is de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt essentieel. We willen samen met de partners de groeiambities van het bedrijfsleven ondersteunen en zoveel mogelijk een mismatch tegengaan.

Wij willen permanente volwasseneneducatie stimuleren om te zorgen dat iedere Winterswijk klaar is voor de toekomstige arbeidsmarkt.

Wij zijn voor goede bereikbaarheid van scholen en keuzevrijheid van ouders. Daarom investeren we verder in de kwaliteit van de onderwijshuisvesting en de omgeving. Kennis van de Duitse taal is zeer belangrijk en daar moet men op jonge leeftijd mee beginnen.

AMBITIES:

- Wij blijven inzetten op een optimale opvoedondersteuning voor ouders en opvoeders.
- We blijven investeren in de samenwerking met het onderwijs en omliggende gemeenten in het ondersteuningsteam.
- Wij zetten ons in voor het behoud van de buurtschapsscholen in het primaire onderwijs om de leefbaarheid in de buurtschappen in stand te houden.
- We blijven het buurtaal-onderwijs actief promoten, ook in het MBO, en spreken de onderwijsinstellingen aan op hun verantwoordelijkheid hierbij.
- We ondersteunen de oprichting en huisvesting van de Euregionale academie Graaf Willem V en zien hierbij een koppeling met bovengenoemd volwassenen onderwijs.
- We komen tot een centrum voor volwasseneneducatie gericht op een betere aansluiting op de arbeidsmarkt.

Programma 6:

ECONOMIE CENTRUM inclusief RO

Ons winkelcentrum is het kloppende hart van Winterswijk en kenmerkt zich door een divers aanbod van winkels, horeca, musea en de warenmarkt. De laatste cijfers spreken voor zich: we hebben een regionale verzorgingsfunctie voor 165.000 consumenten, 5,8 miljoen bezoekers per jaar en 164 miljoen euro aan bestedingen. Het succes van het Winterswijkse centrum is gebaseerd op betaalbare kwaliteit voor een breed publiek, samen met het gratis parkeren. De combinatie van lokale ondernemers en (inter)nationale formules maakt Winterswijk tot een geliefde bestemming voor Nederlandse en Duitse bezoekers. We blijven de komende jaren inzetten op een gastvrij gezellig centrum waar inwoners en (buitenlandse) toeristen graag komen.

De huidige centrumvisie is verouderd en we worden ingehaald door diverse ontwikkelingen en inzichten. Een nieuwe integrale centrumvisie is daarom noodzakelijk. Deze zal ontwikkeld worden na inspraak van alle belanghebbenden.

De markt is een belangrijke voorziening voor onze inwoners en bezoekers en trekt op marktdagen veel extra gasten naar Winterswijk. In de sfeer en beleving van de markt, zowel op marktdagen als daarbuiten, investeren we deze periode in een vernieuwde attractieve buitenruimte die voldoet aan de eisen van de diverse gebruikers. De aanpak van stedelijke herverkaveling heeft hier al meerdere positieve resultaten opgeleverd en dat instrument willen we blijven gebruiken indien dit wenselijk wordt geacht.

AMBITIES:

- We blijven gratis parkeren in Winterswijk promoten en faciliteren.
- Er komt met samenwerking van belanghebbenden een nieuwe integrale centrumvisie.
- Er komt een bewaakte parkeergelegenheid voor fietsen met oplaadpunten voor elektrische fietsen. Daarnaast komen er meer fietsenstallingen in het centrum, gecombineerd met nieuwe openbare toiletten.
- We maken samen met belanghebbenden een integraal plan voor een kwaliteitsimpuls van de markt. Deze impuls heeft hoge prioriteit.
- De markt zal voor iedereen goed toegankelijk zijn zoals afgesproken in de inclusie-agenda.
- We zetten het instrument van stedelijke herverkaveling actief voort.
- Er komt meer groen en water in centrum.
- We vergunnen zes extra koopzondagen in juli en augustus.
- We bieden positieve ondersteuning aan vernieuwende concepten die bijdragen aan de uitstraling van ons winkelcentrum. Daarnaast is er één loket en aanspreekpunt voor ondernemers. Inzet op acquisitie is onderdeel van de functie van de centrummanager.

Programma 7:

CULTUUR inclusief RO

Cultuur geeft kleur aan de samenleving. Zij draagt bij aan de saamhorigheid en aan een rijk en gevarieerd verenigingsleven. Winterswijk kan dus niet zonder voorzieningen als De Storm, Boogie Woogie, Villa Mondriaan, het belevingsmuseum, de Museumfabriek, de bibliotheek en onze verenigingen. Het is zaak dat iedere Winterswijker gebruik kan maken van onze geweldige faciliteiten, ongeacht leeftijd, financiële positie, lichamelijke of geestelijke gesteldheid. We betalen deze voorzieningen met zijn allen, ze zijn dus ook van ons allen.

Het Cultuurkwartier is een nieuwe ontwikkeling op het Weurden waarbij gekeken wordt naar het terughalen van de bibliotheek naar hartje centrum. Samen met een nieuwe muziekschool en de mogelijkheid van een bioscoop zal hier een cultuurcluster ontstaan dat straks door vele inwoners zal worden bezocht.

De Stichting Terra Temporalis heeft mooie plannen om tot een bezoekerscentrum bij de Steengroeve te komen. Wij zijn hier zeer enthousiast over. We zien het als een prachtige kans om het Nationaal Landschap nog beter op de kaart te zetten, ons buitengebied te versterken en een impuls te geven aan onze lokale economie. Het bezoekerscentrum is een zeer gewenste aanvulling op ons aanbod van dagrecreatie in Winterswijk en in de Achterhoek. Hierin wordt namelijk nog een voorziening die ook met slecht weer toegankelijk is gemist, een voorwaarde voor seizoensverlenging. Wij gaan aan deze ontwikkeling financieel bijdragen. De keuze zal in ieder geval vallen op de variant zonder parkeergarage. We onderschrijven hierbij het Ruimtelijk Afspraken Kader (RAK) voor het Steengroeve gebied zoals het in oktober 2016 door de Gemeenteraad is vastgesteld.

Ons cultureel en immaterieel erfgoed is van groot belang voor ons historisch besef en onze gezamenlijke identiteit. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat cultuur en erfgoed een belangrijke bijdrage leveren aan de economie en de maatschappij. Erfgoed is van belang voor het toerisme en voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en bewoners. Dit is één van de aandachtspunten in de komende periode. Deze uitdaging willen we niet alleen aangaan maar samen met de streek. Om meer daadkracht te krijgen zijn we de samenwerking aangegaan met de gemeenten Oost Gelre en Aalten.

AMBITIES:

- Er komt een goede ondersteuning (delen van kennis/klankbordfunctie) van bestuurders van gesubsidieerde instellingen.
- We realiseren het cultuurkwartier.
- We realiseren bezoekerscentrum de Steengroeve in samenwerking met de andere stakeholders.
- Wij zetten in op de bevordering van een onafhankelijke, pluriforme, lokale nieuwsvoorziening (radio, TV en geschreven pers).
- We blijven actief inzetten op behoud van cultuurhistorisch erfgoed.

Programma 8:

INFRASTRUCTUUR inclusief RO en RO SPORT en ZORG

We zijn voor een ruimtelijke ontwikkeling die past bij het karakter en de schaal van Winterswijk en die een positieve invloed heeft op de aantrekkelijkheid en dus op de toekomst van Winterswijk.

Er zijn diverse ontwikkelingen die vragen om een nieuwe visie op de kern van Winterswijk. Wij vinden het belangrijk om samen met onder andere bewoners, vastgoedeigenaren, ondernemers, creatieve denkers, woningcorporatie en investeerders initiatieven te bundelen in een ontwikkelplan voor de kern dat richting gaat geven aan toekomstige investeringen. De ingezette stedelijke herverkaveling heeft al een aantal pijnpunten in het dorp opgelost en we willen dit succesvolle instrument blijven inzetten. De stedelijke herverkaveling is landelijk opgevallen door de succesvolle manier waarop alle eigenaren en belanghebbenden samen zoeken naar een één-plus-één-is-drie oplossing. Inmiddels is gebleken dat marktwerking alleen niet voldoende is om gewenste ontwikkelingen te bereiken. Indien de noodzaak aanwezig is om zaken vlot te trekken of ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan, zijn wij bereid regulerend op te treden. Soms is er een marktmeester nodig.

Het raadhuis, waarover in de vorige bestuursperiode is besloten deze in eigen bezit te houden, neemt in het centrum een bijzondere plaats in. We willen dit gebouw in ieder geval blijven gebruiken als raadszaal en trouwlocatie. Daarnaast willen we op zoek naar een verdere invulling van dit markante gebouw. Ook de VVV en Stichting Winterswijk Marketing hebben hier een zichtbare, strategische plek.

De aantrekkelijkheid van Winterswijk wordt ook mede bepaald door een goede bereikbaarheid, een goed en goed onderhouden wegennet, goede en veilige fietsverbindingen, gratis parkeervoorzieningen. We willen inzetten op een verbeterde spoorverbinding tussen Winterswijk, Arnhem en Apeldoorn voor een snellere verbinding met de Randstad.

Tegen het centrum aan ligt de Dingstraat. Doortrekking van de Dingstraat zorgt voor een betere bereikbaarheid van het centrum, daarnaast verhoogt deze ontwikkeling de luchtkwaliteit en leefbaarheid. We onderzoeken de mogelijkheid en start realisatie deze periode.

AMBITIES:

- Er komt bij het raadhuis een fietsenstalling met oplaadpunten voor elektrische fietsen. Hierbij valt te denken aan een werkgelegenheidsproject voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Het bezoekerscentrum/VVV krijgt een nieuwe look.
- We onderzoeken de mogelijkheid voor het doortrekken van de Dingstraat met als doel een betere bereikbaarheid van het centrum en maken een start van de realisatie.
- We ontwikkelen samen met inwoners, raad en college de omgevingsvisie.
- Er komt meer groen en water in de dorpskern (zie programma 12).
- We blijven gebruik maken van de mogelijkheid van stedelijke herverkaveling. Dit blijft een beproefde mogelijkheid om zaken op een goede manier vlot te trekken.

Programma 9:

WERK en INKOMEN

De economie draait op volle toeren maar niet iedereen profiteert daarvan. Dit komt onder andere door de veranderende economie. Het is niet realistisch om aan te nemen dat alle Winterswijkers zonder werk in korte tijd een nieuwe baan kunnen vinden. Om perspectief te houden, is het echter van belang om maatschappelijk actief te blijven. Het is onze taak dit zoveel mogelijk te faciliteren. Ons beleid zal gericht zijn op het zoveel mogelijk mensen begeleiden naar werk. Ieder mens heeft talenten. We gaan op zoek naar deze talenten om voor iedere inwoner een passend baan te vinden. Er zijn mensen die niet in staat zijn om een volledig betaalde baan te vinden. In bepaalde gevallen kan de sollicitatieplicht dan losgelaten worden.

Wij vinden dat wij als overheid ervoor moeten zorgen dat iedereen meedoet en niemand aan de kant staat. Schuldenproblematiek heeft onze aandacht. Wij willen de samenwerking met het bedrijfsleven intensiveren om zoveel mensen binnen het reguliere bedrijfsleven of de overheid aan werk te helpen. Omdat wij als gemeente ook werkgever zijn, hebben wij eveneens een taak werkplekken in te vullen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Los van de wettelijke verplichtingen die hier gelden, hebben wij als lokale overheid hier een morele plicht.

We gaan armoede structureel bestrijden en generatiearmoede doorbreken. Ons streven is dat Winterswijk in 2040 armoedevrij is. Dit is een grote opgave waar we samen met de Winterswijkse samenleving aan werken. We zetten in op een structurele aanpak, waarbij maatwerk altijd mogelijk is.

Wij zullen blijven zoeken naar wegen om ons beleid op een zo creatief en doelmatig mogelijke manier in te vullen. We gaan de mogelijkheden onderzoeken voor een experiment basisinkomen, met de nadruk op de effecten ervan voor verlaging van loonkosten, voorwaarde is dat er een reëel perspectief ontstaat op een brede politieke en maatschappelijke discussie omtrent invoering.

AMBITIES:

- We willen een armoedevrij Winterswijk in 2040.
- We voeren het project stadstuinbouw uit waarbij mensen met een afstand op de arbeidsmarkt aan het werk kunnen. Liefst in combinatie met Park Achterhoek.
- We willen het aantal bijstandsgerechtigden met 15% verminderen.
- We zetten het project 'Aan de slag' voor asielzoekers voort.
- Er komt een onderzoek naar de mogelijkheid voor een experiment basisinkomen.

Programma 10:

ECONOMIE, BEDRIJVIGHEID en VRIJETIJDSECONOMIE inclusief RO

De bedrijvigheid in de sectoren industrie, bouwnijverheid, groothandel en zakelijke dienstverlening is van grote waarde voor Winterswijk, omdat het direct en indirect veel werkgelegenheid oplevert. Daarmee levert deze sector een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid en het op peil houden van onze voorzieningen.

Kenmerkend voor Winterswijk is dat een groot deel van het midden- en kleinbedrijf al van generatie op generatie aan Winterswijk is verbonden. Om deze werkgelegenheid ook in de toekomst voor Winterswijk te behouden, bieden we de bedrijven de ruimte om zich te kunnen blijven ontwikkelen.

Bestaande ondernemers en startups (bijvoorbeeld in de smart industry en de duurzaamheids technologie) willen we faciliteren door te zorgen voor voldoende en kwalitatief hoogwaardige vestigingslocaties. Hiermee willen we voorkomen dat bedrijven naar elders verhuizen door gebrek aan uitbreidingsmogelijkheden. Het glasvezelnetwerk dat nu in heel Winterswijk beschikbaar is, draagt hier op positieve manier aan bij. Langdurige leegstand van bedrijfspanden of kavels willen we voorkomen. De succesvolle methodiek van de stedelijke herverkaveling kan hiervoor aangewend worden. Voor de zware industrie is er de Laarberg. Daarnaast willen we de relatie tussen ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen versterken. Dit bevordert de kennisontwikkeling en zorgt voor directe vakinhoudelijke netwerk contacten tussen bedrijven en kennisinstellingen.

Voldoende en goed geschoold personeel is cruciaal voor de bedrijven om zich verder te kunnen ontwikkelen. Er dreigt echter een mismatch op de arbeidsmarkt door de afname van de beroepsbevolking en doordat de opleidingen niet altijd aansluiten op de specifieke vraag naar personeel. Door een nauwere samenwerking met het onderwijs en door samenwerking in de regio willen we deze mismatch zo goed mogelijk aanpakken. Zie onze aanpak in programma 5.

We zullen via 100% Winterswijk en andere kanalen onze startups en technische industrie beter gaan promoten zodat Winterswijk als fijne plek om te werken én wonen eerder in beeld komt.

Een goede bereikbaarheid is essentieel voor het Winterswijkse bedrijfsleven, zowel richting de Randstad als naar het Duitse achterland. De uitwerking hiervan vindt u binnen Programma 12: Duurzaamheid, klimaat, milieu en mobiliteit.

De vrijetijdseconomie is een zeer belangrijke economische pijler voor Winterswijk. Onze unique selling points zijn ons prachtige buitengebied, onze textielgeschiedenis, de steengroeve, de musea en ons gezellige, sfeervolle winkelcentrum met de drukbezochte warenmarkt. De Duitse consument blijft met haar veelvuldige bezoeken aan onze gemeente een zeer belangrijke factor. Dit zijn zaken waar we zuinig op moeten zijn en waarvan we de kwaliteit moeten blijven monitoren en waar nodig verbeteren. Spreekvaardigheid van de Duitse taal blijft bijvoorbeeld belangrijk voor de mensen die werken in deze sectoren.

Winterswijk is daarnaast een toeristische trekker met nu ruim 730.000 overnachtingen. De campings, B&B's, vakantiewoningen en hotels staan zeer goed aangeschreven. De horeca in al zijn diversiteit, de gezellige theetuinen en vele restaurants maken het palet compleet voor een prettig verblijf in Winterswijk.

AMBITIES:

- We bieden lokale bedrijven voldoende ruimte in Winterswijk om zich te kunnen ontwikkelen, er komt een uitbreiding van bedrijfsterreinen.
- We pakken leegstand proactief aan.
- We groeien door naar één miljoen overnachtingen.
- We stimuleren ondernemers om gebruik te maken van de diverse (inter)nationale netwerken in de grensregio. De Grenzhoppers School levert hier een bijdrage aan.
- We realiseren het dienstencentrum in Gaxel samen met Stadt Vreden. We volgen daarbij de kansen die de uitbreiding van het industrieterrein Gaxel aan de Duitse zijde (38 hectare) biedt.
- Er komt een ondernemersloket.
- We maken afspraken met landgoedeigenaren over openstelling en routestructuur.
- We ontwikkelen een visie voor de ‘camping van het nationaal landschap’
- Het gebruik van VABS (Vrijkomende agrarische bebouwing) voor recreatieve doeleinden wordt onderzocht.
- Er komen voldoende oplaadpunten voor elektrische fietsen en voldoende rustpunten langs bestaande fietsroutes.
- We willen betere integrale routestructuren voor toeristen en inwoners. Dit geldt zowel voor wandel- fiets- en hippische paden. Ook grensoverschrijdend. Er komt een inventarisatie naar de huidige structuur met verbeterprogramma ook voor het onderhoud.
- We willen meer inzetten op hippische recreatie en streven naar meer succesvolle routes als het Klompenpad.

Programma 11:

WONEN en ECONOMIE BUITENGEBIED, NATUUR en LANDSCHAP inclusief RO

Ons prachtige buitengebied is uniek voor de Achterhoek en Nederland. Winterswijk is niet voor niets Nationaal Landschap. Dit landschap is ontstaan door eeuwenlang agrarisch gebruik, afgewisseld met bijzondere natuurgebieden. Er wonen 5.000 mensen, er zijn 800 bedrijven en er komen een half miljoen bezoekers per jaar. Voor al die mensen en voor de toekomstige generaties willen we die kernkwaliteit behouden.

De implementatie van de omgevingswet doen we samen met alle betrokkenen.

De kwaliteit van ons landschap kan alleen behouden blijven als de verschillende functies in het buitengebied, landbouw, natuur, recreatie en bewoning, zich op een duurzame wijze met respect voor de omgeving en elkaar kunnen blijven ontwikkelen.

In Winterswijk hechten we waarde aan het mooie landschap en aan biodiversiteit. De gemeente ondersteunt partijen die landschap en biodiversiteit willen versterken door het aanleggen van poelen, struwelen en andere landschapselementen in het kader van de provinciale landschapsregeling. Binnen de landbouw is momenteel al een duurzaamheidsslag gaande die we bevorderen.

De afstemming van de verschillende functies in het landelijk gebied vereist veel overleg en samenwerking. De stichting Waardevol Cultuurlandschap (WCL) vervult hierin een belangrijke rol, daarnaast zullen ook nieuwe vormen van participatie worden ingezet om ervoor te zorgen dat iedere bewoner de mogelijkheid krijgt om mee te denken over de toekomst van ons buitengebied.

De wegen in het buitengebied zijn veilig en goed onderhouden. De recreatieve en ecologische waarde van bermen zijn belangrijk en daarom behouden we ons ecologisch bermbeheer. Om het karakter en de specifieke charme van het Nationaal Landschap te behouden blijven zandwegen ook echt zandwegen. Ze bestaan dus niet uit andere materialen zoals gravel, keien of puin.

De leefbaarheid van het buitengebied is van groot belang. Om wonen in het buitengebied voor een zo groot mogelijke groep mogelijk te maken willen we boerderijsplitsing makkelijker maken. We laten het aantal van drie wooneenheden (in twee gebouwen) los. De behoefte bepaald het aantal, zolang het binnen het bestaande bouwblok past. De 400 kuub voorwaarde laten we los. Uitgangspunt is permanente bewoning op één ongedeelde erf. Om verstening in het buitengebied te voorkomen wordt er uitsluitend in- of aansluitend aan de buurtschapskernen gebouwd. Het vormen van nieuwe landgoederen door natuur aanleg blijft mogelijk, voorwaarde is dat het minimaal 10 hectare aaneengesloten is en vrij toegankelijk.

Voor een goede leefomgeving kiezen we voor een wijkgerichte aanpak. Samen met bewoners en sociaal - maatschappelijke partners onderzoeken we wat de wijk in brede zin nodig heeft. Waar kansen liggen proberen we die te verzilveren. Ideeën en uitwerkingen komen in samenwerking met de wijk en partners tot stand. Hittestress en wateroverlast als gevolg van klimaatverandering willen we tegengaan door meer groen in de kern aan te leggen en ruimte te maken voor water. We komen hier concreet in programma 12 op terug.

Het starten van bedrijven in panden die oorspronkelijk een agrarische functie hadden zien wij als gewenste ontwikkeling maar blijft maatwerk.

Er zijn nog veel asbestdaken aanwezig in het buitengebied die verwijderd moeten worden. De gemeente heeft hierbij een faciliterende rol. We bundelen de vraag naar bijvoorbeeld sloop, zonnepanelen, asbestsanering, landschappelijke verbeteringen, water- en klimaatoplossingen tot pakketten die we voor en met het buitengebied (bijvoorbeeld door het opzetten van coöperaties) gaan aanbesteden.

Om Winterswijk in inwonertal te laten groeien, wordt er ingezet op het vergroten van de woningvoorraad. Bestaande plannen hebben drie jaar de tijd om tot realisatie te komen. Daarnaast worden nieuwe plannen toegestaan indien aangetoond wordt dat deze in een behoefte voorzien. Ook kunnen tijdelijke woningen worden gerealiseerd om de duurzaamheidstransitie mogelijk te maken.

AMBITIES:

- We bieden voldoende mogelijkheden voor een duurzame ontwikkeling van landbouwkundige, economische en recreatieve functies in het buitengebied.
- We bieden ruimte aan meer wooneenheden in het buitengebied.
- We streven naar veilige wegen in afstemming met recreatie en ecologie.
- Niet-agrarische activiteiten in het buitengebied zijn een passende invulling voor vab's.
- Er komt een vergroting van de biodiversiteit. (deltaplan biodiversiteit)
- Er komt een uitvoeringsagenda voor de asbestsanering in combinatie met duurzaamheid.
- Om de ruimte voor groei van Winterswijk te faciliteren worden initiatieven voor duurzame nieuwbouw met positieve grondhouding bekeken. Bijzondere aandacht gaat uit naar betaalbare woningen (ook voor jongeren) zoals bijvoorbeeld tiny houses of containerwoningen. De afspraken met de woningbouwcorporatie maken onderdeel uit van deze ambitie.
- We gaan de wijkaanpak samen met de bewoners op een innovatieve manier vormgeven. We doen dit volgens de methode van de innovatieve wijkaanpak.

Programma 12:

DUURZAAMHEID, KLIMAAT, MILIEU en MOBILITEIT

Om in 2030 energieneutraal te zijn zonder windmolens, staan we voor een gigantische uitdaging. Zowel qua uitvoering als financieel. Dat vraagt om visie en durf om het stevig aan te pakken. Dit proces zal meerdere bestuursperioden in beslag nemen, maar we moeten nu beginnen! Vandaar dat dit programma uitgebreider is ingevuld dan de andere programma's.

Winterswijk heeft ca. 13.000 woningen. Ongeveer 8.500 zijn van vóór 1976 en amper geïsoleerd. Om woningen energieneutraal te maken wordt een masterplan opgesteld. Daarin staat hoe we energieneutraliteit in 2030 kunnen bereiken en voor welke kosten dat mogelijk is.

De huidige situatie omtrent de energiehuishouding wordt met een nul-meting in kaart gebracht aan de hand van energielabels (basisregistratie adressen en gebouwen - BAG), aanwezigheid van zonnepanelen en (zo mogelijk) geanonimiseerde energieverbruikgegevens (netbeheerder). Vanuit deze nulmeting kan de voortgang in kaart gebracht worden. En kunnen prioriteiten gesteld worden omtrent de wijk-energie-aanpak.

De wijk-energie-aanpak voorziet in een aanjaagfunctie om collectief isolatie te bevorderen en energieverbruik te verminderen. Zo kunnen bedrijven inschrijven op aanbestedingen en kan kostenefficiënt gewerkt worden. De Woonplaats is een belangrijke partner in het masterplan en haar inzet zal in de prestatieovereenkomst met de gemeente worden vastgelegd. Ook zullen er wisselwoningen beschikbaar moeten zijn voor mensen die tijdens de verduurzaming niet in de woning kunnen blijven. 'Van het gas af' kan wenselijk zijn, maar is geen doel op zich.

Omdat niet iedere woningeigenaar over voldoende middelen of leningscapaciteit beschikt, wordt een gemeentelijk revolverend duurzaamheidsfonds opgericht van 25 miljoen. We blijven de financieringsbehoefte monitoren. Verduurzaming levert daarbij extra werkgelegenheid op en de waarde van de panden zal waarschijnlijk stijgen.

Mensen die energiebesparing niet kunnen bekostigen krijgen mogelijkheden daartoe vanuit het revolverend fonds. Er worden diverse varianten van 'ontzorg-aanpak' ontwikkeld, waarmee bewoners ontlast worden van regie, uitvoering en bekostiging. Hoge energielasten die worden gesignaleerd in de nulmeting of die bij (schuld)hulpverleningstrajecten naar voren komen, leiden zo mogelijk tot een maatwerk aanpak met inzet van een energiecoach. Er worden afspraken gemaakt met instellingen over de signalering.

Er moet zo snel mogelijk worden gestart met de aanleg van 50 tot 120 hectare zonneparken. Het moratorium op grootschalige windturbines blijft gehandhaafd. Kleinschalige windmolens behoren wel tot de mogelijkheid. Er wordt onderzocht of aardwarmte in Winterswijk een bruikbare energiebron kan zijn. Aan de Universiteit Twente is men hiermee reeds gestart. We zullen hierop aanhaken.

We gaan een of meerdere pilots ontwikkelen om op wijkniveau opslag van groene stroom mogelijk te maken. Dat ontlast het stroomnet bij pieken in productie van zonnestroom en voorziet in stroom bij nacht.

Waterstof is de brandstof van de toekomst. Waterstof kan met groene stroom worden gemaakt en is energiecompacter op te slaan dan stroom in accu's. Met brandstofcellen kan waterstof weer omgezet worden in stroom. Auto's, vrachtwagens, bussen en treinen rijden al op waterstof en het kan ook voorzien in de verwarming van gebouwen. Transport kan via het (aan te passen) bestaande gasnet.

Er zijn in Nederland nog maar een heel beperkt aantal vulstations voor waterstof. Gezien de gunstige ligging aan de grens dient er op korte termijn een vulstation te komen in Winterswijk. Omdat vraag naar waterstof het aanbod volgt, zal dit commercieel nog niet meteen rendabel zijn. De gemeente faciliteert de aanleg van het vulstation zodat gebruikers van waterstof in Winterswijk snel terecht kunnen en daarmee deze manier van duurzaam transport van de grond komt.

Er komen op het nieuwe parkeerterrein achter de Zonnebrink (voorzien van zonnepanelen) voldoende elektrische oplaadpunten, zodat aan de vraag kan worden voldaan. Ook op andere plekken komen meer oplaadpunten. Winterswijk onderscheidt zich voor het winkelend publiek met een ruime beschikbaarheid van laadpalen voor auto's en fietsen.

Daar waar de gemeente zelf invulling kan geven en/of voorwaarden kan stellen, is groene mobiliteit een punt van aandacht.

Landbouw, natuur en landschap kunnen ook een bijdrage leveren aan een duurzame planeet. De gemeente blijft daarom inzetten op duurzame landbouw en het versterken van landschap en natuur. Natuur-inclusieve en kringlooplandbouw zijn daarbij een goed hulpmiddel. WCL zal gevraagd worden samen met de gemeente, de agrarische sector en de landgoedeigenaren een plan te maken om het buitengebied duurzamer te maken, waaronder herstel van biodiversiteit. Ook klimaatverandering heeft ook een grote invloed op ons buitengebied. Verdroging is voor de zandgronden een reëel probleem waarbij er op andere momenten juist weer sprake is van piekmomenten qua regenval. Berging van water is dus van essentieel belang.

Bomen zijn niet alleen goed voor de opname van CO₂ maar kunnen ook bijdragen aan het vasthouden van water en kunnen de temperatuurstijging op warme dagen temperen. Ook voor de biodiversiteit zijn bomen belangrijk. In de nieuwe beleidsvisie natuur en landschap wordt klimaatadaptatie en de versterking van de biodiversiteit als belangrijk item opgenomen. Het gaat bij natuur en landschap niet alleen om het decor tenslotte. De achteruitgang van het landschap en de natuur wordt gestopt en omgezet in een versterking. Boeren worden daarbij als partner behandeld en niet als boosdoener. Zij zijn tenslotte van grote betekenis voor het onderhoud van ons landschap. De landschapsregeling met de provincie wordt gehandhaafd en mogelijk uitgebreid.

De klimaatverandering kan tot hittestress leiden indien de wijken niet worden aangepast aan de veranderende omstandigheden. De wijken dienen klimaatbestendig te worden. Een verdere afkoppeling van riolen (regenwater) met retentievijvers kan ook de nodige vergroening geven waardoor hittestress tegengegaan wordt. Ook zal er bij inwoners en ondernemers het besef moeten komen dat verstening van tuinen en terreinen tot problemen kan leiden. Voor de gemeente wordt een klimaathoofdstructuur opgesteld. Dit is een groen/blauwe structuur in de kern van Winterswijk waardoor de klimaatadaptatie structureel aangepakt kan worden bij wijkverbeteringen en er een aaneengesloten groen/blauwe dooradering ontstaat.

Duurzaamheid gaat ook over hergebruik van gebouwen. Daarom wordt het hergebruik van voormalige agrarische gebouwen (VAB) bevorderd. Herbestemming van deze VAB's kan ook het probleem van de asbestdaken (<2024) oplossen omdat door een nieuwe economische invulling, de kosten van de sanering terugverdiend worden. (Zie ook programma 11.)

Op basis van de afspraken in het coalitieprogramma komen er alleen concrete voorstellen op tafel die helder, realistisch en meetbaar zijn. Draagvlak is belangrijk bij het invoeren van energieneutraliteit en klimaatadaptatie. De gemeente handelt in haar activiteiten zo veel mogelijk duurzaam en circulair. Dit wordt bij aanbestedingen ook meegenomen in de aanbestedingscriteria.

De huidige ambtelijke capaciteit voor dit programma-hoofdstuk is ontoereikend en zal worden uitgebreid. Specialistische kennis kan worden ingehuurd. Goede voorbeelden van elders zijn een belangrijke bron voor eigen deskundigheidsbevordering. De energietafel kan een belangrijke rol vervullen als kritische adviseur en als bundeling van in de lokale samenleving aanwezige deskundigheid.

Duurzaamheid vergt een actieve en initiërende opstelling van de gemeente, Hiervoor is een campagne aanpak nodig. Bij de wijkaanpak zal hulp nodig zijn voor het organiseren van projecten en actieve ondersteuning bij de vertaling naar vergunningen en subsidieaanvragen.

De afgelopen vier jaar is de provinciale Regiotaxi succesvol omgevormd naar de regionaal georganiseerde ZOOV. Voor de komende jaren is het zaak om op dit succes voort te borduren door innovatief in te spelen op de behoefte aan een fijnmazig vervoerssysteem. Het doel is op een kostenefficiënte manier de bereikbaarheid van de voorzieningen in de Achterhoek voor iedere inwoner in stand te houden en daar waar mogelijk te verbeteren. Grensoverschrijdende mobiliteit is hier een uitdrukkelijk onderdeel van.

We willen inzetten op een verbeterde spoorverbinding tussen Winterswijk, Arnhem en Apeldoorn voor een snellere verbinding met de Randstad.

AMBITIES

- Er komt een plan van aanpak hoe woningen en gebouwen energieneutraal te maken, dat tevens als nulmeting kan dienen voor de energietransitie. Het plan is ook de basis voor de wijkaanpak.
- Er komt een revolverend duurzaamheidsfonds van 25 miljoen euro .
- Energie-neutraal en aardgasvrij bouwen bij nieuwe projecten is de norm.
- Er komt een pilot met stroomopslag in een of meerdere wijken.
- Gaxel wordt benut als energieproductielocatie.
- Er komt een energieloket waar inwoners, bedrijven en organisaties terecht kunnen met vragen.
- De gemeentelijke gebouwen worden op korte termijn verduurzaamd.
- De prestatieafspraken met de woningbouwcorporatie worden aangescherpt.
- Door de gemeente bekostigd vervoer wordt waar mogelijk geëlektrificeerd al of niet met waterstof.
- Er komen meer laadpalen voor elektrische auto's en elektrische fietsen/voertuigen in de openbare ruimte en bij gemeentelijke gebouwen.
- Er komt een laadstation voor auto's op waterstof.
- Er wordt een tender uitgeschreven voor de ontwikkeling van een high speed tankstation voor elektrische voertuigen.
- Bedrijven / instellingen met beschikbaar dakoppervlak worden actief benaderd om dit dakoppervlak vol te leggen met zonnepanelen.
- Er wordt een klimaathoofdstructuur opgesteld.

Programma 13:

FINANCIËN

Ondanks dat de economie zich positief ontwikkelt en de financiële positie gezond is, blijft behoedzaam begroten belangrijk. De schuldpositie van Winterswijk is nog steeds hoog en moeten we rekening houden met de maatschappelijke opgaven die op ons afkomen. Daarnaast willen we om Winterswijk aantrekkelijk te houden investeringen doen die ons beter op de kaart zullen zetten. We zullen aan de ene kant met lef moeten investeren in ons dorp, maar ook de schulden niet onverantwoord laten oplopen.

We willen de koers vasthouden die de afgelopen jaren is ingezet. Dit betekent dat we vasthouden aan een structureel sluitende begroting. We streven naar een acceptabele schuldenlast. We willen de lokale lasten voor inwoners niet verder laten stijgen anders dan met een inflatiecorrectie. De OZB wordt gefixeerd op het niveau van 2021. De areaaluitbreiding vloeit terug in het OZB tarief, inclusief inflatiecorrectie.

AMBITIES:

- We hebben een structureel sluitende begroting, met op termijn dalende schuldpositie.
- We fixeren het OZB-tarief op de opbrengst van 2021.

Bijlage 1: Portefeuilleverdeling 2019-2022

Burgemeester

Programma 1: Bestuur, Dienstverlening en Organisatie

Programma 2: Veiligheid, Vergunningverlening en Handhaving

Programma 3: Regionale en Grensoverschrijdende samenwerking en Lobby

Portefeuillehouder 1 Winterswijk's Belang (eerste locoburgemeester)

Programma 6: Economie Centrum inclusief RO

Programma 7: Cultuur inclusief RO

Programma 8: Infrastructuur inclusief RO en RO Sport en Zorg

Programma 9: Werk en Inkomen

Portefeuillehouder 2 VVD (tweede locoburgemeester)

Programma 10: Economie, Bedrijvigheid en Vrijtijdseconomie inclusief RO

Programma 11: Wonen en Buitengebied, Natuur en Landschap inclusief RO

Programma 13: Financiën

Portefeuillehouder 3 GroenLinks (derde locoburgemeester)

programma 12: Duurzaamheid, Klimaat, Milieu en Mobiliteit

Portefeuillehouder 4 PvdA (vierde locoburgemeester)

Programma 4: Maatschappelijke participatie, Gezondheid, Zorg en Sport

Programma 5: Jeugd en Onderwijs